

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEL

číslo 64

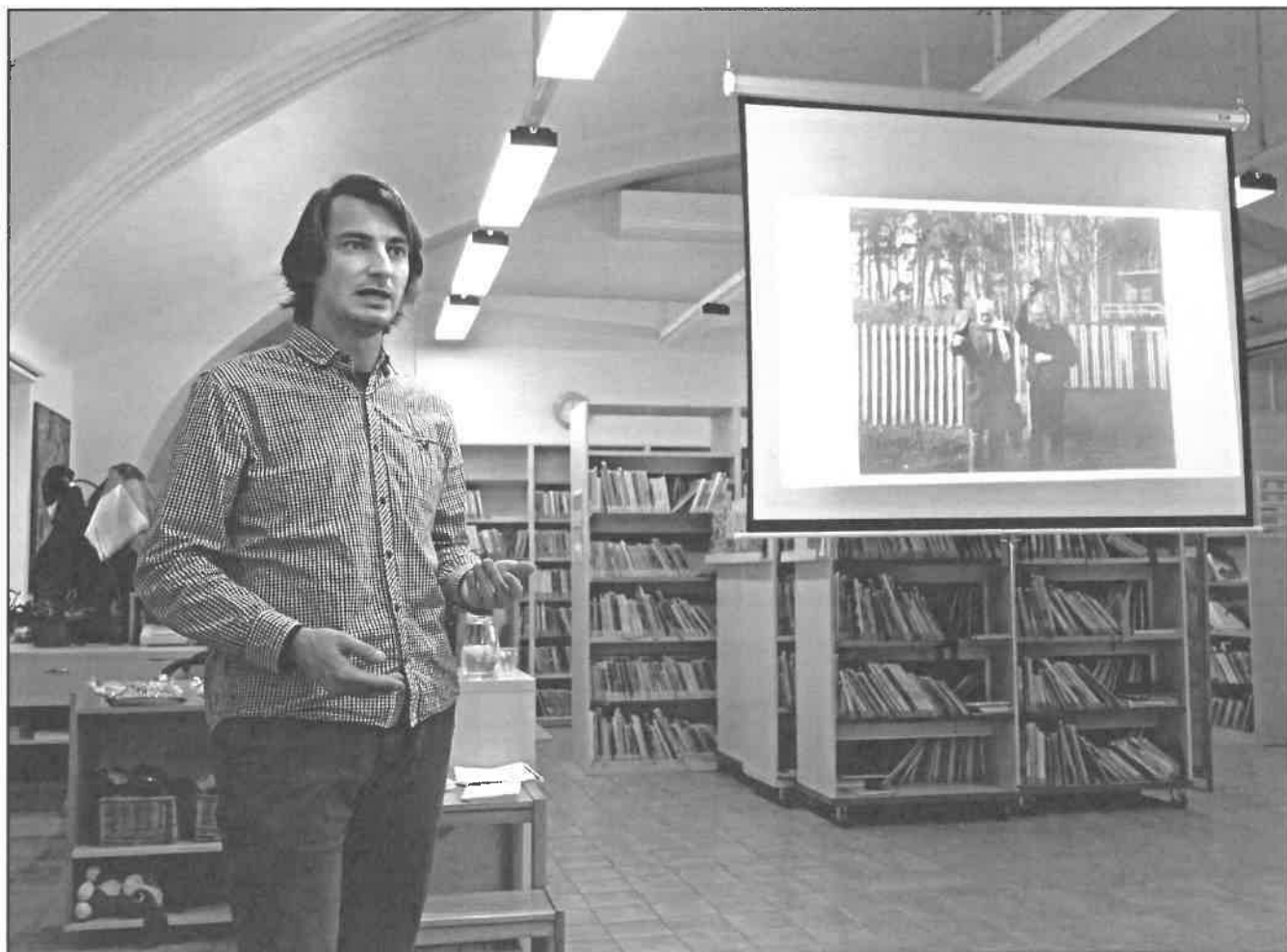

NA NAŠEM VÝROČNÍM SETKÁNÍ SE HOVOŘILO O SAMIZDATU

Po třech letech bylo na sobotu 8. prosince svoláno výroční zasedání Klubu čtenářů Bohumila Hrabala. Děvčata z nymburské Městské knihovny, která vlastnoručně napékla a navařila spoustu dobrůtek na téměř „svatební“ tabuli, připravila příjemné prostředí a skvělý servis, za což jim patří obrovské díky. V první hodině setkání byly

projednány klubové záležitosti a na další období potvrzen dosavadní výbor (Jan Řehounek, Helena Liptáková, Jiří Černý, Pavel Benák, Milan Čejka). Novou členkou se stala Renata Malá, která má nyní v knihovně na starosti regionální fond, Kabinet Bohumila Hrabala a agendu Klubu čtenářů. Přítomní členové klubu konstatovali, že se

předsevzetí o ožívování osobnosti Bohumila Hrabala daří i přesto, že po stém výročí spisovatelova narození před čtyřmi lety, kdy byly uspořádány desítky literárních akcí v řadě míst, zájem veřejnosti bohužel výrazně poklesl. Největší a velmi oblíbenou akcí i nadále zůstává setkání Hrabalovo Kersko, na které přicházejí stovky lidí.

Stanislav Hlaváč

Renata Malá

Byly však zmíněny i méně radostné události. Rozloučit se přišel Václav Vorlíček, zanícený Nymburák z České Lípy, který už pro špatné nohy nebude moci přijíždět na naše akce. Budeme s ním i nadále ve spojení a přejeme mu hlavně zdraví. Podobně je na tom i Jan Běloušek

Mezi hosty byla i vedoucí poděbradské knihovny Vladimíra Zemánková

z Pardubic, který se ozval alespoň telefonicky, když už nemohl přijet. Bohužel už nikdy se nesejdeme s Václavem Pokorným, výpravčím a dobrou duší všech hrabalovských akcí kolem stanice Dobrovice, který už s Boganem mastí karty v ajznbóňáckém nebi.

Hostem setkání byl Mgr. Stanislav Hlaváč z Knihovny Libri prohibiti, který přednesl přednášku *Bohumil Hrabal a jeho dílo v samizdatu*.

Téma samizdatu v tvorbě Bohumila Hrabala je totiž velmi zásadní. Po roce 1963, kdy vyšla jeho první kniha – *Perlička na dně* (Československý spisovatel), se zařadil mezi oblíbené a vydávané spisovatele (nakladatelství Československý spisovatel a Mladá fronta). Následovaly knihy *Pábitelé* (1964), *Taneční hodiny pro starší a pokročilé* (1964), *Ostře sledované vlaky* (1965), *Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet*

(1965), *Automat svět* (1966), *Toto město je ve společné péči obyvatel* (1967), *Morytáty a legendy* (1968).

Jenže pak přichází srpen 1968 a následná normalizace. Hrabalovy knihy *Poupata* a *Domácí úkoly*, vytištěné v nákladech 35 000 a 26 000 výtisků, jsou vyřazeny z edičních plánů a skartovány. Na pulty knihkupectví se ještě v roce 1970 dostávají *Ostře sledované vlaky* a pak se z Bohumila Hrabala stává zakázaný autor. Přípravné *Postřižiny* už v roce 1972 nevycházejí. Hrabal píše do šuplíku. Iniciativy se ujímají samizdatové edice: Petlice Ludvíka Vaculíka, Expedice Václava a Ivana Havlových, Pražská imaginace Václava Kadlece, Popelnice Jiřího Gruntoráda, Krameriova expedice Vladimíra Pistoriuse. V nich v letech 1971 až 1975 vycházejí všechna Hrabalova zásadní díla: *Obsluhoval jsem anglického krále*, *Postřižiny*, *Městečko, kde se zastavil čas*, *Něžný barbar*, *Příliš Hlučná samota*.

Po problematickém, zřejmě zmanipulovaném a velmi diskutovaném rozhovoru v *Tvorbě* (8. ledna 1975), v němž autor vyjadřuje loajálnost k režimu, mohou opět začít Hrabalova díla vycházet. Jako první je

v témže vydání *Tvorby* publikována povídka *Rukověť pábitelského učně*.

I přesto, že Hrabalovy knihy opět vycházejí a o knihkupeckých čtvrtcích na ně stávají nekonečné fronty čtenářů, nekončí samizdatové tisky. Například když u *Svateb v domě* autor odmítl nakladatelské zásahy do textu (Československý spisovatel), je trilogie *Svateb v domě*, *Vita nuova* a *Proluky* publikována v samizdatu. Následuje i *Skřivánek na niti*, *Pražská ironie*, *Životopis trochu jinak* a řada textů v Pražské imaginaci.

Samizdatové vydávání samozřejmě končí po listopadu 1989, kdy vycházejí Hrabalovy *Sebrané spisy* (již oficiální Pražská imaginace) a nastává vydavatelský boom jeho knih.

Knihovna Libri prohibiti má ve svém fondu 395 samizdatových publikací ke jménu Bohumila Hrabala, z toho 360 jeho autorských.

Poseděli jsme, pojedli, popili – díky za sponzorské Postřižinské z nymburského pivovaru, a pohovořili. Bylo to příjemné pozdní odpoledne, řekl by Bohumil Hrabal.

S Jiřím Černým si povídá Václav Vorlíček, který se přijel s Klubem rozloučit

Členové klubu u prostřeného stolu

Vladimír Boudník a mýty okolo něj

Minulý rok tomu bylo přesně padesát let, co na sv. Mikuláše odešel grafik, Vladimír Boudník. Zanechal po sobě jedinečné dílo, kterým oživil naši výtvarnou scénu druhé poloviny dvacátého století. Právem náleží mezi naše přední umělce, ale ani ve světovém měřítku nezůstává pozadu. Už za Boudníkovy života se však kolem něj tvořily legendy, které mají se skutečným Boudníkem a jeho životem pramálo společného.

Velký podíl na jejich vzniku měl i Bohumil Hrabal, který se sice snažil Boudníkovi v jeho výtvarných snaženích pomoci, avšak ve svém literárním díle ho stylizoval do role, kterou si pro něj vymyslel. Často ho vykresluje jako člověka se střetávanými nápady, kterému jde všechno samo od ruky, aniž by nad svojí prací přemýšlel příliš.

Hrabal si byl své mýtotočivé funkce vědom. Sestavil totiž knihu s názvem *Morytáty a legendy*, která vyšla v roce 1968. V Post Scriptu této knihy pak vysvětluje své chápání mýtů a legend. Součástí knihy je i *Legenda o Egonu Bondym a Vladimír-kovi*. Hrabal v ní paroduje Boudníkovu teorii expresionalismu, tvoření ze skvrn, pomocí kterého chtěl Boudník udělat ze všech lidí výtvarné umělce s cílem změnit jejich vidění a citění tak, aby už lidstvo nemohlo upadnout do žádného válečného konfliktu. Boudníka se totiž hluboce dotkla doba druhé světové války, kterou zažívá mimo jiné i na nucených pracích v německém Dortmundu. Hrabal o něm píše:

„Co to tady malujete“ řekl Bondy.

Dočekal řekl, že maluje Baušeho, an maluje Vladimírka, který podle naprasklé zdi kreslí Bondyho portrét. Když se optal Bondy Baušeho, Bauše řekl, že kreslí Vladimírka, který kreslí Bondyho portrét. Vladimírek však prohlásil, že maluje expresivní skvrnu.

Egon Bondy šel k Dočekalovi, dal mu facku a prohlásil: „Sutím posílám Bondymu facku“.

Dočekal poslal facku Baušemu, Bauše dal facku Vladimír-kovi a Vladimírek dotkl se třemi prsty praskliny a zasmál se příšerně: „Chachachachachá!“

Vrcholem Hrabalova bábitelství je kniha *Nežný barbar*, která vznikala v první polovině sedmdesátých let, ale která u nás poprvé vyšla až v roce 1990. Má být poctou Vladimíru Boudníkovi. Hrabal v ní Boudníka přirovnává například k sobě sama, pomocí jeho postavy mluví o své vlastní tvorbě, identifikuje se s ním, či ho vztahuje ke Kristu a poukazuje na zázraky, které měl Boudník vykonat, a zároveň ho dává také za příklad dalším umělcům:

Z odstředěného mléka vyráběl smetanu, z uhelného mouru brilianty, z vrabce ptáka Fénixe, z chromého udělal závodníka, vždycky, kde něčeho bylo málo, tam vrhal svůj talent, aby dokázal, že omnia ubique a v minimu je maximum, že každý bod na světě je středem rajské zahrady, zatímco visuté zahrady se zvolna mění v rozvaliny a prach a v tom prachu všechna krásna odolává, v té špetce hlíny všechno začíná znovu...

Heroizace umělce a jeho díla je jedním z motivů, které se vyskytují v biografických umělců už od pradávna. Především v období renesance se často vytvářely vztahy mezi uměleckou a božskou činností jdoucí

rukou v ruce s představou umělce jako génia. Hrabal tedy sahá ke známým topoi a využívá klasické motivy známé z nejrůznějších biografii umělců napříč staletími. Podle *Nežného barbara* vzniklo několik divadelních představení. Neznámější bylo asi nastudování Činoherního klubu s Petrem Čepkem v hlavní roli, které mělo 232 repréz. Vladislav Merhaut, Boudníkův přítel a životopisec, zaznamenal, že veřejnost tehdy považovala Boudníka za smyšlenou postavu Hrabalových děl, ne za skutečného člověka a umělce. V roce 1989 byl na motivy novely natočen film, v němž si Boudníka zahrál Boleslav Polívka.

Taková umělecká vyobrazování se ale nelíbila některým teoretikům umění, kteří chtěli v šedesátých letech veřejnosti seriózně představit Boudníkovy výtvarné dílo. V katalogu, který vyšel u příležitosti Boudníkovi první pražské oficiální samostatné výstavy, jež byla zahájena 31. října 1965 v dnes již neexistující galerii na Karlově náměstí, napsal historik umění František Šmejkal toto:

Osobnost i dílo Vladimíra Boudníka měly podivný osud. V padesátých letech, kdy se u nás jako jediný zcela spontánně a soustavně zabýval problematickou abstraktní tvorbou, byl všeobecně považován za blázna a jeho díla, která naivně rozesílal nejrůznějším lidem a institucím, končila většinou v koši na papír. [...] A dnes, kdy se provádějí pokusy o bilanci uplynulého dvacetiletí, v nichž by měl Boudník zaujmát jedno z předních míst, si na něj už nikdo vůbec nevzpomene. Zato se ovšem jeho bizarní životní osudy stávají vědeckým námětem pro literární a dokonce i filmovou exploataci, jež ho znovu staví do podobného světla, v jakém jsme ho viděli již v padesátých letech.

Filmovou exploatací myslel Šmejkal Boudníkovu hlavní úlohu v jedné z epizod filmu *Perličky na dně* z roku 1965 nazvanou *Automat svět*. Film byl natočen podle Hrabalovy literární předlohy, a Boudník svým hereckým výkonem posloužil k dotvoření obrazu, který mu Hrabal předurčil.

Také nejrůznější pивní orgie a pijácká dobrodružství, o kterých tak často Hrabal referuje, musíme částečně zahrnout do světa mýtů a legend. Boudníkovi k nestřídmému pití jednoduše chyběly finanční prostředky. Nad jeho financemi celou dobu bděla jeho matka Jindřiška Zikmundová, která držela svého syna zkrátka. Když si k tomu přičteme i dobu, kterou Boudník trávil v zaměstnání, pracoval se tehdy i v sobotu, a dobu, kdy tiskl své grafiky, což bylo až po práci, nemohl v hostincích trávit tolik času, jak někdy evokují řádky Hrabalových knih. Navíc, grafika je řemeslo. Vytisknout grafický list je technic-

ky náročnější než například malba na plátno. Tisk vyžaduje zkušenost a koncentraci. Zatímco pokusy s omamnými látkami, kresbou a malbou v šedesátých letech prodělali v rámci lékařských výzkumů mnozí umělci, Boudníka nevyjímaje, ruční tiskařský lis osobě pod vlivem návykových látek či alkoholu zdařený grafický list nikdy nevydá ...

Za dalšími mýty o Vladimíru Boudníkovi pak vděčíme Boudníkovým spolupracovníkům ze Středočeských strojíren, kde Boudník od roku 1952 pracoval jako obráběč kovů a později jako dílenský rýsovač, komunistické umělecké kritice a dalším lidem, kteří, jak napsal Šmejkal, jsou ochotni

Vladimír Boudník

přijmout umělecké hodnoty až tehdy, když už ztratily svoji aktuální platnost.

Díky Hrabalovi a také Spolku přátel Vladimíra Boudníka nebylo Boudníkovy jméno v nelehkých normalizačních dobách zapomenuto. Celou dobu ovšem žilo svým vlastním životem a Boudníkovy originální dílo zatím pomalu ustupovalo do pozadí. Až rok 1989 umožnil zahájit novou diskusi o Boudníkově grafickém díle, které je nesmírně bohaté a které přineslo nejen naší umělecké scéně šedesátých let nové impulsy.

Vladimír Boudník je autorem tří nových grafických technik - aktivní, strukturální a magnetické grafiky - , a snad i prvním člověkem, který u nás po roce 1948 začal vydávat samizdatovou literaturu. Rakouská literární teoretička Gertraude Zandová totiž označila jako první samizdaty na našem území po roce 1948 právě Boudníkovy *Manifesty expresionalismu* z roku 1949. Boudníka můžeme také považovat za předchůdce akčního umění. Navíc leccčemu naučil i samotného Hrabala, jak sám spisovatel přiznává:

Vladimír [Boudník] to byl, který mne naučil nelítovat všeho toho, co se právě bourá, co odchází, naopak Vladimír mne vodil nejraději tam, kde buldozery drtily staré stěny baráček a celých bloků. Vladimír to byl, kdo mne naučil milovat všechny ty devastace a demolice.

Boudník totiž Hrabala učil dívat se na svět poeticky a hledat krásu všude tam, kde bychom to na první pohled nečekali, což bylo základem Boudníkovy vlastní estetiky.

Eva Čapková

(V textu je použito slovo „sutím“. Zřejmě se jedná o překlep, který zůstal v přepisu rukopisu. Je použité jak ve vydání „Morytátů“ v roce 1968, tak ve Spisech 2 z roku 2014. Bohumil Hrabal používal slovo „tutím“ zcela běžně.)

Tenkrát na ostrově Capri

Na Capri sme priplávali naozaj štýlovo. Za riadnej, skôr zimnej ako letnej búrky. Bo jún no, nad ostrovom, črtajúcimi sa za sivočiernym závojom hustého lejaku, šľahali vertikálne blesky, hrmelo a lialo, sťaby kdesi v Škótsku. Náš čln poskakoval na vlnách ako splašený a ostrov za mokrymi oknami kabíny pôsobil fakt prízračne. Legendárne slnečné Capri vyzeralo ako zmoknutá myš. Prvé, čo sme si okrem kávy na ostrove kúpili, bol dáždnik a pláštenka. Ale! Musím uznať, že Capri je krásne aj za dažďa.

Neviem prečo sa Bohumil Hrabal rozhodol ísť na ostrov Capri a osobne si tam prevziať Veľkú cenu za literatúru, oficiálne „Premio Capri Narrative Straniera“, keď na iné miesta, kde mu takisto udelili ceny, ísť odmietol. Vo svojom texte, ktorý je súčasťou série krátkych esejí či poznámok, nazvaných „Kdo jsem“, sa priamo ku kvalite svojho pobytu na Capri nevyjadruje, presnejšie, on výslovne nepíše o svojich pozitívnych pocitoch, zato o negatívnych, naposol vo vyjadreniach o svojom vtedajšom akútnom zdravotnom stave, sa vôbec netají. „Na veřejnosti snažil jsem se dělat ksichty, ale už od té doby, co nás z Říma přivezla helikoptéra, už tam jsem kňučel...“ Ale!

Z textu sa dá vydedukovať, že jeho pobyt na Capri mal tiež príjemnejšie stránky. Myslím si, že aj vďaka stretnutiu a zaujímavému rozhovoru s Josifom Brodským, „Nobelpreisträgrom“; čiastočne k dobrému pocitu mohol prispieť aj ďalší ocenený, básnik Lawrence Ferlinghetti, významný predstaviteľ generácie amerických beatníkov, s ktorým Hrabal tiež prehodil zopár slov. Nesporne sa mu páčila, v texte o Capri opakovane spomínaná, „Sála anjelov“ (Sala degli Angeli), v krásnom barokovom chráme univerzitného komplexu „Università degli studi Suor Orsola“ v Neapoli.

„...pane Brodskij, to je můj způsob žítí, to je můj způsob psaní... to je to beatnické... býti na dně a přesto hleděti vzhůru... připomenul jsem tuhle větu panu Ferlinghettimu, který je tady na Capri s námi... ale on je mávnul rukou...“

Pokiaľ ide o iné dojmy či postrehy zo samotného ostrova, Bohumil Hrabal v podstate mlčí, verím však, že nemal náladu rozplývať sa nad jeho krásami. Pritom koncom septembra býva na Capri ešte stále teplé, slnečné počasie. Napokon, spisovateľ sedel s básnikom Brodským na hotelovej terase, čiže muselo byť celkom pekné. Všade naokolo určite bola, ako na celom Capri, pestrofarebná záplava kvetov, okrasných kríkov a stromov. Pán Hrabal si to nemohol nevšimnúť. Píše ale...

„...moře jsem viděl jen cípem okna, zabalén do velbloudích dek přečkával jsem, abych mohl stačit na tiskové a televizní konference, a v chladné zahradě hotelu za zpěvu Pepita z Neapole, oblíbeného zpěváka Itálie, jsem dostal tu cenu s panem Josifem Brodským... a pak zase do hotelu a zase marod.“

Bohumil Hrabal vo svojom texte o Capri spomína, že ho ubytovali v hoteli, kde jedna noc stála sedemsto dolárov, čo v deväťdesiatom roku boli aj na také mondénne stredisko nemalé peniaze. Neviem či spisovateľ a básnik (Hrabal, Brodskij, Ferlinghetti), ubytovali v „Gatto Bianco“, kde v atmosfére „dolce vita“ bývali kedysi filmové hviezdy Ingrid Bergmann či Sofia Loren. Tá

asi ešte predtým, ako jej Carlo Ponti kúpil na južnom pobreží ostrova vilu. Mohol to byť aj jeden z najstarších hotelov na Capri z roku 1882, „La Palma“, kde sú v izbách fresky na stropoch, kvetinové tapisérie a retro majolikové dlaždice. Ktovie za koľko sa mohli prenajmať rafinované neoklasicistické apartmány v hoteli „A piazzela“,

situovanom v krásne udržiavanej záhrade hneď vedľa „piazzetty“, maličkého námestia, centra mestečka Capri. Nedozvedel som sa, kde pán spisovateľ býval, napokon nie je to dôležité. Podstatné pre mňa bolo, že som osobne navštívil prostredie, kde viedol hovory s básnikom Brodským a odkiaľ ich spolu previezli do Neapola, do chrámu Anjelov, barokovej nádhery s vynikajúcou akustikou, v ktorom prednášali svoju prózu a poéziu.

„Pane Brodskij, ale my jsme ve čtvrték odpoledne (29. 9. 1990, pozn. aut.), v půl páté recitovali svoje texty v Neapoli, v Suor Orsola, chráme Andělů... a já jsem seděl za dlouhým stolem u oltáře (...) a pak jste recitoval vy... zaduněl ten váš hlas kostelem Andělů, jak varhany...“

Z ulice Via Toledo sa nahor ku svojej paralelke Corso Vittorio Emanuele strmia uzučké uličky Španielskej štvrte, také tie „echt“ neapolské, na ktorých sa vedľa seba tísnu malé bistrá, obchodíky, dielne, skrátka všelijaké drobné živnosti a nad nimi krížom z domu do domu, medzi oknami a miniatúrnymi balkónikmi visí na šnúrach vypraná bielizeň. Žánrový obrázok, ako vystrihnutý z neorealistického filmu štyridsiatych rokov. V uličkách sa to spokojne hemží ľuďmi, „Neapolitánmi“, celkom obyčajnými domácimi obyvateľmi. To prostredie však v niekom môže vyvolať dojem, že sa medzi nimi potulujú príslušníci povestnej „camorry“, pripravení prepadnúť a olúpiť aj chudobné-

ho slovenského turistu. Pravdupovediac, ja som si tam na mafiu ani nespomenul, a neapolské uličky vo mne vyvolali čisto „hrabalovské“ predstavy. Keďže na návštevu Chrámu Anjelov nebolo času, dal som si aspoň pravú neapolskú pizzu priamo v jej neapolskom rodisku, v reštaurácii na námestí Piazza Trento e Trieste (spomienka

na voľakedajšie znovuzískanie severovýchodných talianskych území) a strávil ju potom krátkou prechádzkou na vedľajšom, oveľa väčšom námestí Piazza del Plebiscito (podľa slávneho talianskeho zjednotenia), s kráľovským palácom, kostolom svätého Františka z Paoli a monumentálnou napoleonskou kolonádou postavenou do polkruhu, ktorej vonkajšie stĺpy sa po zotmení rozsvetujú rôznymi farbami. „Evviva!“

Najprv, mysliac to ako vtíp, potom však už vážne, označil som bláznivé výčiny počasie v oblasti Neapolského zálivu za zaujímavý, ba mimoriadny zážitok. Taký väčšinu letných návštevníkov ostrova nepostretne, a tým pádom sú ochudobnení, zatiaľ čo my sme získali. Akýsi bonus vo forme „novembrovej“ búrky v júni. Tá vlna nízkeho tlaku sponad Tyrhenského mora pripravila nádherné svetelné divadlo. Kdeže ostala bežná krásna, ale fádna pohľadnicová modrosť. Pásky čiernych mrakov, tiahnucich sa dramaticky nad zálivom, kdesi tam na úrovni Neapola a Vezuvu, teda súběžne s pobrežím, nasvietilo zapadajúce slnko spoza Capri a vytvorilo fascinujúci obraz. Svetlo nad vodami dostalo kovový nádych a ten premenil mraky na lesknúce sa antracitové drúzy, zatiaľ čo rozčerená morská hladina sa tajomne trblietala, akoby bola posiatá miliónmi rozsypaných strieborníakov.

Peter Pačaj

(úryvok z pripravovanej knižky)

Fotografický experimentátor Daniel Kreissl a snivý realista Tomáš Šmejkal

„...nás chlapec si všechno domyslí. Náš chlapec, když slyší kapat vodovod, už bere tužku a kreslí si vodopád na Niagaře, náš chlapec, když se píchne do prstu, už se jde zeptat, kolik stojí pohřeb třetí třídy. Minimální podněty, maximální následky“, dodal pan Burgán a zamrkal očkama. Bohumil Hrabal: Pábitel

V Muzeu Českého krasu v Berouně probíhala od 17. ledna do 3. března výstava Tomáše Šmejkala a Daniela Kreissla. Šmejkal divákům představil své kresby, akvarely a grafiky, Kreissl fotografie. Byla to ovšem také výstava, která rozhodně stála za povšimnutí i z „hrabalovského“ hlediska.

Bohumil Hrabal měl blízký vztah k výtvarnému umění. Zamyšlení nad uměleckými díly se objevují v jeho prózách. Mnohým umělcům otevíral výstavy a psal texty do katalogů. Svým vlastním poetickým způsobem vždy dovedl vystihnout nejen krásu uměleckých děl, ale i to nejpodstatnější z práce každého jednotlivého umělce. S mnohými z nich se úzce přátelil.

Nejbližším mu byl na začátku padesátých let bezpochyby Vladimír Boudník, se kterým dokonce sdílel i společný podnájem v dvoupokojovém bytě v ulici Na Hrázi číslo 24. Po Boudníkově smrti v roce 1968 se na jeho místo dostává Boudníkův žák Oldřich Hamera, který pak doprovází Hrabala po celý zbytek jeho života. Mezi další umělce, ke kterým měl Hrabal blízko patřil zejména Jiří Kolář a další členové Skupiny 42 – Kamil Lhoták, Jan Smetana, František Hudeček. Dále to byli Boudníkoví spolužáci se střední grafické školy Zdeněk Bouše, Hanes Reegen, Jaroslav Rotbauer, Josef Krauer a Jiří Šmejkal, později i fotograf Ladislav Míchálek, Boudníkův spolupracovník ze Středočeských strojiren. Namátkou jmenujme ještě další, o nichž najdeme zmínky v Hrabalových textech. Jsou to Milan Albich, Jiří Anderle, David Černý, Antonín Frýdl, Josef Hampl, Jindřich Hegr, Josef Hlinomaz, Josef Jíra, Pravoslav Kotík, Bohumil Kubišta, Alexej Kusák, Jaroslav Litomíský, Josef Šíma, Vilém Plocek, František Ronovský a mnozí další.

Jiří Šmejkal byl Hrabalovi předobrazem hlavních postav ve dvou povídkách z padesátých let. První se jmenuje *Pábitel* a Hrabal se zde ironicky zamýšlí nad hluboce zakořeněným mýtem, že umělec musí pro své dílo trpět. Druhou povídkou je *Zrada zrcadel*, která popisuje výrobu sochy luckého bojovníka pro tehdy známou proražimní výtvarnou Jiráskovu soutěž. Šmejkal s Rot-

bauerem se skutečně této soutěže v roce 1954 účastnili. Žádný z nich však neuspěl.

Tomáš Šmejkal převzal štafetu po svém otci a stal se rovněž malířem a grafikem.

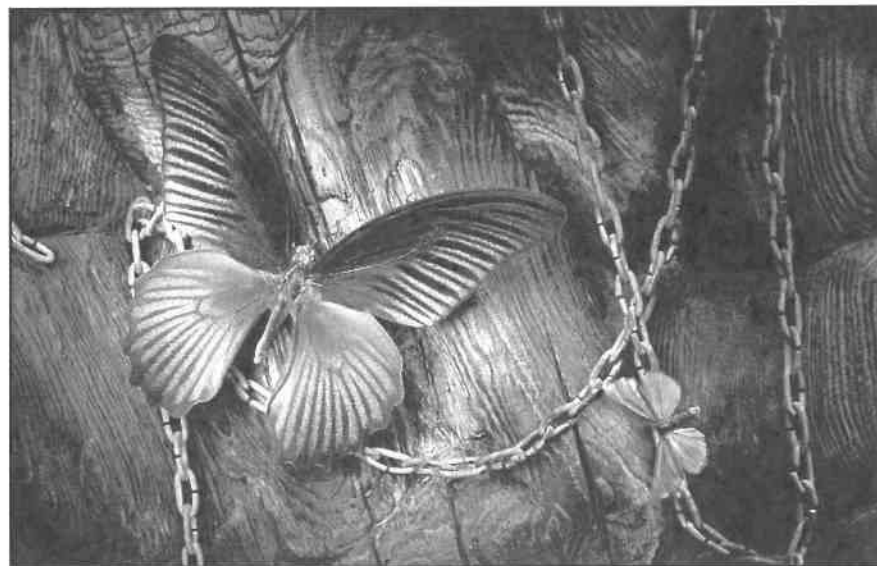

Škoda, že Hrabal o něm již nemůže napsat žádný text. Tvorba a život Tomáše Šmejkala by totiž vydaly na ne jeden román. Tomáš

jakoby patřil do Hrabalových pábitelských textů. Po svém otci i dědovi zdědil hluboký vztah k přírodě. Dosud žije v souladu s jejím koloběhem a kreslí to, co právě roste, létá nebo se pohybuje kolem něj. Na jaře první jarničky, v létě začíná sezóna motýlů a na podzim zase hub. V zimě pak nastává doba, kdy své úlovky třídí, zkoumá svým zrakem, komponuje, překresluje, maluje pomocí akvarelu, některé se pak dostávají i do jeho grafických listů v podobě suché jehly nebo leptu. Jednoho hmyzího zástupce zpracovává hned v několika technikách, například strašilkou. Umění a hmyzu věnuje Šmejkal to nejcennější, co má. Svůj čas, um a svůj zrak... V jeho domě na kraji Berouna jako by se zastavil čas. Je pořád stejným domem, který kdysi navštívil i Hrabal...

Tomáš se zamiloval do Rembrandta a osvojil si jeho malířské umění tak dokonale, že dokáže znovuoživit každé jeho dílo. A tak každá druhá domácnost v Berouně už vlastní Rembrandta svého. Na každého druhého obyvatele shlíží z výšky Rembrandtova žena Saskia. Tomáš Šmejkal proměnil Beroun v Rembrandtovu galerii, v jediné místo na světě, kde se můžete setkat s tímto mistrem prakticky na každém kroku, na místo, kde vládne ovzduší nizozemského Amsterdamu. Hrabal by se z této krásy určitě radoval a také z toho, že Tomáše při malování a tištění grafických listů doprovázejí dva černí kocouři, kteří bedlivě sledují každou novou čárku právě vznikajícího díla.

Šťastnou náhodou potkal Tomáš Šmejkal souputníka v podobě Daniela Kreissla, který je stejně nadšený sbírkou brouků a motýlů, jako je jí nadšený sám Šmejkal. „V Tomášově legendárním domě se totiž drží duch kreativity“, říká Kreissl. Jeho zálibou je fotografie. Zajímá ho inscenovaná fotografie a jí se věnuje. Na Slezské univerzitě v Opavě obor tvůrčí fotografie studoval. Je experimentátorem, kterého baví hra se světlem, expozicí, netradičními fotografickými technikami a v poslední době i netradičními modely. Pod

oko svého objektivu přijal všechny brouky a motýly Šmejkalových sbírek. Pomocí parciálního nasvícení rozehrává s hmyzí populací hru barev, světél a tvarů nám méně známých a s precizností fotoaparátu sobě vlastní zaznamenává atmosféru tohoto podivuhodného světa. Svým fotoaparátem zachycuje všechno to pomíjivé, čímž se vykazují hmyzí, ale i lidský život, a fixuje tuto podivuhodnou krásu pro věčnost.

„Co mě na těch motýlech baví? Nemůžu prostě odpovědět jinak, než to, že jsou krásný! Vim, že je to příroda a že je to čistě praktický, ale proč jsou tak krásný? To mě prostě fascinuje.“

Kreissla, tak jako i samotného Hrabala, zajímají díla surrealistů, především těch českých. Otec, malíř, ho uvedl do světa surrealistické poetiky, paradoxů a podivuhodných setkání. Podobně jako Šmejkal, který se zabývá městskou krajinou Berounska, fotí Kreissl také přírodu okolo Berouna. Hrabal by jeho fotografie patrně nazval „corpus delicti“ poezie pomalu odcházejících míst. Kreisslovy fotografie hvězdných obloh jsou pak výtvarnými díly přibližujícími se poetice malíře René Magritta. Kreissel se rovněž rád vrací do předválečné doby a do doby padesátých let, kdy vznikaly první Hrabalovy texty. I zde se tedy dá najít spojnice, která ho propojuje s Tomášem Šmejkalem, který se do tohoto prostředí narodil a vyrůstal z něj.

Šmejkal a Kreissl tak vytvořili pozoruhodnou dvojici. Jsou jako dvě části jednoho celku, které se vzájemně doplňují, jako rub a líc jedné medaile. Jeden vychází z druhého a druhý se navrácí tam, kde začíná první. Společně vytvořili dílo, ke kterému se nedá nic přidat ani od něj nic odejmout. Je dokonale celistvé, stejně jako jejich společná berounská výstava, kterou ve čtvrtek 17. 1. zahájil svým hlasem sám Hrabal vyprávějící o Jiřím Šmejkalovi alias Jirkovi Burgánovi, doprovázen hlasem Enrica Carusa z desky, na které se ještě točí pes, z gramofonu, který vylepšil Šmejkal starší součástkami z vysavače...

Eva Čapková

Za Milanem Jankovičem

Odešel další, z toho mála zbylých skutečných Hrabalových přátel, prof. Milan Jankovič (*1. září 1929 v Sečovicích na Slovensku). Zemřel 5. ledna 2019 ve věku nedožitých 90 let.

Byl uznávaným literárním vědcem. Upozornil na sebe pracemi věnovanými Jaroslavu Haškovi (Umělecká pravdivost Haškova Švejka /1960/) a uspořádáním jeho povídek (např. Fialový hrom či O dětech a zvířátkách), monografií J. V. Sládku /1963/. Zkoumal literární díla metodou tzv. strukturalismu, odhaloval vnitřní uměleckou a jazykovou výstavbu díla jako struktury. To se ovšem neslučovalo s marxistickým pojetím literární vědy. Byl vyhozen jak z redakce časopisu Česká literatura, tak z Ústavu pro českou literaturu. Stal se z něj noční hlídač.

„Navázal kontakt se spisovatelem Bohumilem Hrabalem, tehdy rovněž proskribo-

vaným. Také Hrabalovi věnoval Jankovič několik pozoruhodných „samizdatových“ studií. (Po sametové revoluci vyšly v knize Nesamozřejmost smyslu). Najdeme zde zasvěcené práce o Haškovi a o Hrabalovi – zvláště nutno vyzdvihnout skvělou studii o Werichově vyprávění Osudů dobrého vojáka Švejka, ale i studii o Příliš hlučné samotě Bohumila Hrabala aj.“ řekl o něm jeho přítel Radko Pytlík.

Po roce 1989 byl rehabilitován. Vyučoval literární vědu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a vydal řadu knih (např. Dílo v pohybu, Dílo jako dění smyslu, Cesty za smyslem díla...).

Bohumilu Hrabalovi napsal doslovy k několika knihám. S Josefem Zumrem postavili sborník k jeho pětasedmdesátinám Hrabaliana, v roce 1996 napsal knihu Kapitoly z poetiky Bohumila Hrabala.

V Klubu čtenářů Bohumila Hrabala jsme měli tu vzácnou příležitost se s panem dr. Jankovičem setkat 29. listopadu 2002, kdy byl hostem našeho výročního setkání. Tehdy nám přivezl dvě autentické nahrávky Hrabalova hlasu – vzpomínání na matku a čtení z Příliš hlučné samoty (viz Nymburský pábíteľ č. 19).

Český čtvrtek nebo jiný den týdne

„Ve čtvrtek 6. prosince 2018 byl v Jeleniej Gorze založen Diskusní klub Český čtvrtek nebo jiný den týdne,“ píše nám Ryszard Borowski z Polska.

Zřizovatelem Diskusního klubu je Jeleniogorskie Centrum Informacji a Edukacji Książnica Karkonoska /Krkonošská knihovna/. Předsedou klubu je Tomasz Jaskulowski, pracovník knihovny.

Klub si předsevzal přibližovat tvorbu českých spisovatelů a představování české literatury a kultury vůbec. Plánuje přednášky a setkání s autory pro všechny milovníky české literatury.

Členem klubu se může stát každý zájemce z obou stran společné hranice. Prozatím je prvním členem z Čech Miroslav Orel z Náchoda, který má polskou manželku.

Na webových stránkách Krkonošské knihovny se dočtete: „Jeśli lubisz czytać, do tego masz jeszcze ochotę porozmawiać o książkach, zapraszamy do naszego nowego klubu dyskusyjnego „Czeski Czwrtak albo inny dzień tygodnia”. Będziemy zaczytywać się w czeskiej literaturze, a później w przesympatycznym gronie dzielić się wrażeniami i dyskutować. Uwaga! Nie musisz być wielbicielem literackiej twórczości naszych południowych sąsiadów; bez obaw, jeśli nim nie jesteś, nasze spotkania sprawią, że zaczniesz sięgać po książki czeskich pisarzy.“

Pro případné zájemce je kontakt: sekretariat@biblioteka.jelenia-gora.pl.

Poběží se k Tygrovi

V sobotu 13. dubna 2019 se uskuteční 1. ročník Běhu Bohumila Hrabala. Účastníci se shromáždí ve 14 hodin na rohu ulic Na Hrázi a Zenklova v Praze Libni. Zde proběhne registrace, zápis, udělení startovních čísel, výběr kategorií (neomezujeme se na zastaralé muži/ženy). Po krátkém čtení z díla Bohumila Hrabala, bude běh ve 14.30 hodin odstartován, jelikož v cíli U Zlatého tygra otvírají o hodině patnácté.

V Příbrami uvádějí slavného Hrabalova anglického krále

Divadlo Antonína Dvořáka v Příbrami má nyní ve svém bohatém repertoáru hru napsanou podle známé Hrabalovy novely *Obsluhoval jsem anglického krále*. Režisér Milan Schejbal si vybral osvědčenou dramaturgii Ivana Krobota a Petra Oslzlého v úpravě Kateřiny Fixové a Pavlína Schejbalové.

Inscenace nabízí životní příběh Jana Dítěte, malého číšníka, který se vydává za svými životními sny. Děj zavádí diváky do časů první republiky, následně se odvíjí v nelehkém období druhé světové války a vrcholí v letech po komunistickém převratu v roce 1948.

Spisovatel vylíčil dramatickou cestu hlavního hrdiny svým nezaměnitelným způsobem. Ve všech životních etapách sleduje svět kolem sebe vlastníma očima, dává přednost svému rozumu, svým citům a jde si za vytouženým životním cílem.

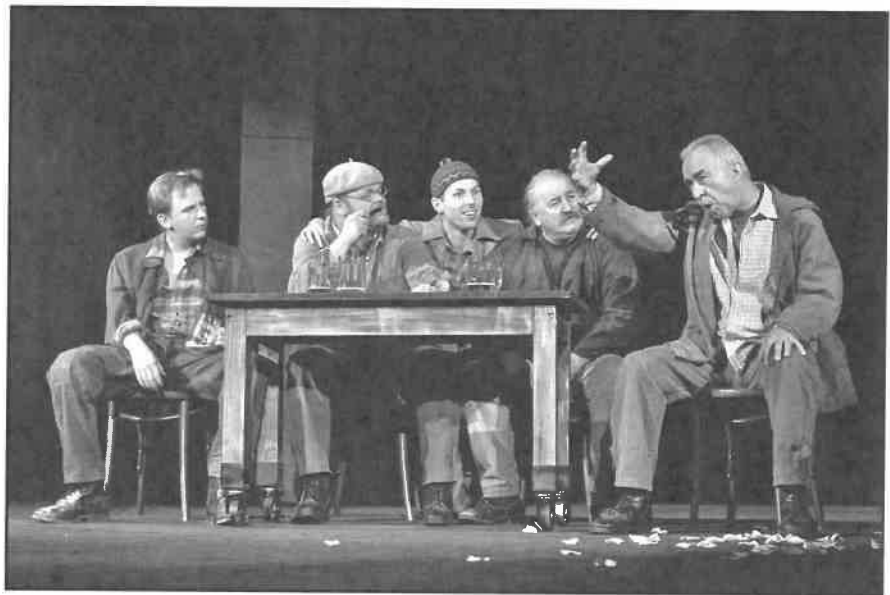
Ve hře nechybí humor, nadsázka a umělecký paradox.

Režisér obsadil do hlavních rolí Viktora Kuzníka, Pavla Bařka a Pavla Rímského. Zejména tento herec, jenž představuje hlavního hrdinu ve třetí etapě života, dokáže svým hlubokým hlasem přesvědčivě formulovat Hrabalovy myšlenky.

„Bohumil Hrabal nejpřesněji ze všech soudobých českých spisovatelů ve svém díle formuloval i můj základní pocit z reflexe současného světa. Na jedné straně je to absurdita našeho života a na druhé straně je to nezměrná krása poezie našeho života. Proto je to autor mého života, proto si myslím, že mu rozumím a proto se snažím i jeho dílo divadelně realizovat. Mimo jiné je to i autor, který mě přesvědčil, že právě tady jsem doma. Asi měl i důležitý podíl i na tom, že jsem nikdy neemigroval,“ uvedl režisér Milan Schejbal.

Příbramské divadlo má hru stále na repertoáru, občas s ní hostuje na scénách českého venkova. Blíží informace lze najít na webových stránkách divadla.

Milan Čejka

Fotografie z inscenace laskavě zapůjčilo příbramské divadlo

Nevěřte všemu, co se píše na internetu

Někdy se nestačím divit, co si lidé vymyslí, jen aby přitáhli pozornost. A děje se to ponejvíc na internetu. Na www.extra.cz se objevují rubriky o tajemstvích, která mají některé české filmy.

„I v tomto všem oblíbeném filmu se ale najde několik věcí, které diváky určitě překvapí,“ píše se u filmu *Slavnosti sněženek*.

Kromě notoricky známých informací o skutečném malíři Junkovi, účinkování tří divočáků včetně vycpaného se tu ale objevují i bláboly: *„Bohumil Hrabal si ve filmu dokonce zahrál. Objevil se přibližně ve 38. minutě a ztvárnil dělníka na pile, který zrovna*

vylévá vodu na keře. Schovával se však pod železničářskou čepici. Napsáním předlohy a malou rolí však Hrabalův zájem o film neskončil. Natolik se mu zalíbila postava pana France, kterou hrál Rudolf Hrušínský, že mu ke kostýmu půjčil vlastní klobouk.“

Samé nesmysly!

Ona malá role Bohumila Hrabala spočívala v tom, že kameraman tajně natočil pana spisovatele, jak na zahradě u své chaty, nikoliv na jakési pile, vynáší a vylévá šoufem obsah žumpy. A na hlavě má skutečně starou železničářskou čepici, kterou běžně nosíval, když kolem chaty pracoval.

Prozradím „zasvěceným“ extra-pisatelům, že se pan spisovatel ve filmu objevuje na okamžik ještě jednou. Sedí na terasce Hájenky s Lelím, když Rudolf Hrušínský vchází dovnitř do lokálu.

A ten propoceny klobouk na hlavě Rudolfa Hrušínského v roli pana France, byl autentický Francův. Potvrdila to dcera pana France Věra Kutífelová, když vzpomínala na seznámení se slavným hercem: *„Navlékl se do tátových holínek a modrákové bundy, na hlavu si posadil jeho promaštěnej klobouk a šel s ním krmit králíky.“*

Autoři na vernisáži

Dernisáž nebyla tryznou

Zřejmě předposlední výstavou ve Vlastivědném muzeu v Nymburce před jeho rekonstrukcí (všichni si přejeme, aby tomu tak bylo, protože rekonstrukci nutně potřebuje) byla výstava s Bohumilem na věčné časy.

Autoři sdružení v České unii karikaturistů připravili pro návštěvníky nezapomenutelné chvílky strávené s Bohumilem Hrabalem ztvárněným tužkou, štětcem a především láskyplným vztahem k němu.

Při opakované prohlídce toho obrovského množství obrázků, jejichž hlavním tématem je náš pan spisovatel, jeho knihy, kočky, pivo a hospody, Kersko, Libeň... jsem si uvědomil, jak hodně Bohumila Hrabala postrádáme. Parafrázovaně to vyjádřil na své kresbě Jiří Pirkel slovy: „Vy vole. Tato dvě kouzelná slova vyslovená panem Hrabalem tady strašně chybí.“

Ve středu 27. června se v muzeu konala dernisáž. Za tímto divným slovem se skrývá vlastně tryzna za končící výstavu. Po smutku a nostalgii se však tentokrát nedalo mluvit. Vždyť většina vystavených obrázků byla veselých, až na několik, v nichž se skrýval černý humor. Veselé bylo i setkání s pěti autory – kreslíři Janem Novákem, Jaroslavem Skoupým, Romanem Jurkasem, Jiřím Bernardem a Růženou Kučerovou.

Ačkoliv se nikdo z nich nikdy osobně s Bohumilem Hrabalem nesetkal, znají ho všichni téměř důvěrně. Z jeho tvorby. Proto se tématu, vyhlášenému unií karikaturistů (tematické úkoly si zadávají každý rok), chopili s chutí. A potvrdila se stará pravda, že z nadšení a talentu vznikají nejlepší věci. Nymburská výstava byla toho důkazem.

Kresba Pavla Hanáka

OHLÉDNUTÍ

U Vás je krásně

Do Vašeho kraje jsme zavítali letos na jaře, kdy jsme dojeli vlakem do Lysé nad Labem a šli po červené turistické do Nymburka. První překvápko čekalo u právě se rozebírajícího mostu, takže nám nezbylo než čelem vzad a ponořit se do průchodu u nádraží. Trasa kolem Labe byla příjemná, pak jsme se odklonili a do Kerska došli po silnici, ale zase jsme hned natrefili na známá Hrabalova místa. Bylo pondělí dopoledne a všude božský klid. Další zajímavou zastávkou bylo Hradištko se hřbitovem a podrobnými informacemi ze života B. Hrabala. Neméně zajímavým místem byly Písty a jejich písečná duna. Před Nymburkem jsme zase prošli malebnou krajinou mezi pasoucími se koňmi. V Nymburku jsme našli Hrabalův dům a ochutnali první červené třešně z jejich zahrady a to byla teprve polovina května! Protože jsme „opovrhli“ prvním možným přechodem přes Labe, další dvě možnosti byly už nepřístupné, dostali jsme se na druhou stranu až za elektrárnu. Díky tomu jsme si prošli malebnou část pod hradbami, kam bychom se pravděpodobně až nedostali.

Mému partnerovi se do rovin nechtělo, má rád kopce, ale nakonec jsme oba konstatovali, že celá cesta byla nad očekávání krásná.

Jitka Mečířová, Lázně Bělohrad

Kde udělali filmaři chybu?

Najděte si na internetu <http://idnes/filmo-chyby-slavnosti-snezenek>.

Dozvíte se, kde udělali filmaři ve známém filmu chyby. No... chyby, spíš chybičky.

Rudla Hrušínský a Petr Brukner – myslivci, pronásledují na mopedu po silnici kňoura. V záběru na ně ze zadu svítí slunce, v záběru zpredu je zcela zataženo.

Libuška Šafránková - paní učitelka, vykládá dětem o porcování prasete, ukazuje na nástěnném obraze, a ve vlasech má černou sponu. Když ale Petr Brukner na stupínku skolí divočáka, má ve vlasech sponu stříbrnou.

Rudolf Hrušínský – pan Franc, dostává s nařízením, že má jít s ovce na pastvu, od manželky budíka, je na něm 6 hodin. Jde pást ovce a najednou jsou na budíku 3 hodiny.

V jednom záběru jede Jaromír Hanzlík – Leli na mopedu, šlape jako na kole, a nad hlavou veze plato vajec. Míjí ho autobus, on se lekne a spadne, ale vejce drží vítězně nad hlavou. Leží v příkopu, za ním je stěna domu. V pozdější sekvenci jede opět na mopedu – veze kamarádům do Hájenky dršťkovou polívku. Znovu ho míjí autobus na úplně stejném místě, mimochodem se stejnou SPZ (AH 9078), zase se lekne, opět spadne, drží nad hlavou banduku, ale za ním žádná stěna domu není.

Podívejte se.

Stavení, v němž kdysi bydlela rodina Hrabalových a o němž píše pan spisovatel v Postržizínách a v Krasosmutnění, už zůstane pouze v těchto poetických textech a na dokumentárních fotografiích. Bylo totiž srovnáno se zemí a na jeho místě vyrostle moderní stavba. Stavební práce započnou na jaře. Přízemí budoucího objektu bude využito na pivnici (s letním posezením vpředu) a prodejnu suvenýrů. Dočkáme se v roce 2020. Následovat bude Postržizinská restaurace a hotel se čtyřiceti lůžky. Nyní se na nějaký čas otevřel zcela netypický pohled na areál pivovaru.

KNIHA O BOHOUŠKOVĚ STRÝCI

V úterý 11. prosince byla v Literární kavárně v Retězové ulici v Praze 1 v rámci volného cyklu pořadů Literární kavárna Retězová uvedena kniha Miroslava Jeřábka o jedné z méně známých osobností kulturního života první republiky, kterou vydalo brněnské nakladatelství Legraf.

Bohuslav Kilián, strýc Bohumila Hrabala, byl brněnský právník a vydavatel společensko-uměleckých časopisů Salon a Měsíc. Na dospívání a cestu k literatuře příštího spisovatele měl velký vliv.

Kniha přináší mnohé objevy jeho bonvivánské osobnosti. Muž žijící v letech 1892–1942 dokázal získat pro spolupráci osobnosti dobové literatury a výtvarného umění, například Karla Čapka, S. K. Neumanna, Jiřího Mahena, Vítězslava Nezvala i bratry Mannovy nebo Josepha Rotha.

Díky přirozeným rodinným vazbám se čtenář dozví nová nebo málo známá fakta o životě Kiliánova synovce Bohumila Hra-

bala. Za zaznamenání stojí už skutečnost, že se v roce 1914 narodil v největší vesnici v českých zemích, v Židenicích, které byly až v roce 1919 připojeny k Brnu. Jeřábek se věnuje i biologickému otci budoucího proslulého spisovatele Bohumilu Blechovi, vojákovi rakouské i československé armády, sportovci, příslušníkovi odbojové organizace Obrana národa přeživšího výslechy gestapa i pobyt v koncentračním táboře.

Lze se domnívat, že si mladý Hrabal vybral studia na pražské právnické fakultě podle svého strýce Bohuslava. A podobně jako on se právnické praxi také nevěnoval. Zaznamenání si zaslouží statečné Kiliánovo chování, kdy v dobách nacistické okupace přehlížel příkazy zveřejňovat zprávy z bojišť wehrmachtu a podporo-

val odbojovou činnost. Zemřel v devětačtyřiceti letech po vážné nemoci.

Díky pozornosti, kterou autor publikace věnuje Kiliánově manželce Ele i rodině své sestry, se čtenář dozvídá podrobnosti o postavení žen a jejich společenské i kulturní emancipaci.

Objemná práce je doprovázena desítkami neznámých fotografií i kopiemi časopisových stránek. Součástí je velkoformátová mapa Velkého Brna z roku 1925.

Náhodou jsem na webových stránkách s názvem Písmák (www.pismak.cz) narazil na úsměvný fejeton. Je z roku 2002 a je signován pseudonymem Agony. Kdyby byl uveden pod vlastním jménem, zcela jistě bych se na něj obrátil se žádostí o souhlas s uveřejněním v Pábiteli. Doufám, že se nebude zlobit a pokud by se k němu náš Nymburský pábitel dostal, že se ozve a odtajní své autorství.

Honza Řehounek

SETKÁNÍ S HRABALEM

Jsou vidět všude. Usmívají se z titulních stránek společenských časopisů, lemují koridory dálnic nebo vystupují v nejrůznějších televizních pořadech. Známé osobnosti, herečky, zpěváci, spisovatelé či, chcete-li, celebrity. Snad jim někdy neprávem přisuzujeme aureolu nedotknutelnosti, hvězdy z nebe spadlé, kterých se nesluší dotýkat.

Já jsem si však jednou sáhl. Tedy jenom skoro, ale přeci to byl velmi závažný zázitek.

Na základní škole jsme měli na český jazyk i tělocvik jednoho učitele, pana Novotného, kterému však nikdo neřekl jinak než Maňas. Maňas byl velký sportovec, ale ani kultura nesařala mimo oblast jeho působnosti. Při hodinách literatury jsme se jednou dostali k Bohumilu Hrabalovi. Jelikož měl Hrabal chatu v Kersku, které leží nedaleko naší obce, Maňas se rozhodl, že se s tímto velkým české literatury musíme setkat osobně.

Nic jsme nenamítali, představa dne stráveného mimo školní lavice byla velmi lákavá. Hned druhý den jsem dorazil na kole před školu, na zádech baťoh se svačinou a pláštěnkou. Sešli jsme se všichni, takže nestálo nic v cestě tomu, abychom vyrazili vstříc našemu cíli – setkání s Hrabalem. Maňas nakázal, abychom si na pana spisovatele připravili nějaké dotazy, ale já jsem si

s hrůzou uvědomil, že od něj vlastně nechci nic vědět. Jediná má zkušenost s Hrabalem byla totiž spojena s višňovou orazítkované zadnice z Ostře sledovaných vlaků.

Zalesněnou krajinou jsme mířili vstříc literárnímu dobrodružství. Maňas na nás pořád něco pokřikoval, abychom se zařadili, nepředjížděli atd. Po necelé hodině cesty jsme stanuli před zelenými vraty Hrabalovy chaty. Maňas ji našel bezpěně, zřejmě sem často chodil a Hrabala osobně znal. V tu chvíli jsem byl i trochu pyšný, že se můj učitel schází s takovou osobností.

Maňas tedy neváhal a zazvonil. Mezi pedály našich kol se proplétaly kočky, které byly najednou všude kolem. Bylo jich tolik, že nešly ani spočítat. Každý jsme si mohli vybrat, kterou pohladit po hřbetě či poškrábat za ušima. Se staříčkým zasténáním se otevřely balkónové dveře v prvním patře. Hrabal přišel v tmavě modrém županu až k železnému balkónovému zábradlí a zabodl do nás své oči. V té chvíli Maňas spustil. „Dobrý den, pane spisovateli, já jsem učitel na základní škole a chtěl bych si společně se žáky s vámi popovídat o vašich knihách,“ vysypal ze sebe.

Čekal jsem nějaké gesto, kterým nás Hrabal pozve dál, ale místo něj přišlo něco

naprosto jiného. „Co si to dovoluujete, zrovna píšu, táhněte odsud, ať už vás tady nevidím,“ zařval Hrabal a zabouchl za sebou balkónové dveře. Ještě jsme tam chvíli stáli, než nám to došlo. Pak jsme se vyprostili ze sevření všudypřítomných koček a beze slova obrátili své bicykly k domovu.

Ve škole jsme už o Hrabalovi nemluvíli. Všichni jsme ho vlastně dobře znali, a tak jsme ho už jaksi nepovažovali za nedotknutelného. Fakt je, že jsme se ho tenkrát asi dotkli, když na nás takhle vyjel. Nedlouho poté jsem se dozvěděl, že Bohumil Hrabal zásadně nesnáší, když ho někdo oslovuje „pane spisovateli“. Veškerou vinu jsem tak připisoval Maňasovi, jehož odbornost v mých očích značně utrpěla.

Ono s tím dotykem je to vlastně ještě trochu jinak. Přece jen jsme se ho fyzicky dotkli. Alespoň tedy prostřednictvím jeho koček.

Něžný barbar v samizdatu

Klub čtenářů Bohumila Hrabala získal do dlouhodobé zápůjčky od samizdatové knihovny Libri Prohibiti výtisk Něžného Barbara.

„Vladimír miloval periferii, miloval stále rozkopané ulice, z jejichž útroby bylo vyrváno potrubí, elektrické vedení a telefony, všechny ty černé a vzduťuté pruty, které obírají svými chapadly zděšené konvenční chodce jako hadi Laokoonova sousoší, Vladimír miloval vysypané, čerstvě pálené cihly a dlaždice jen tak pohozené na hromádkách surové hlíny...“

I samizdatové exempláře knih jsou svou povahou periferní – stejně nedokonavé, plné surových překlepů, nadosmrtné rozkopané, pro boudníkovské oči krásné a zvoucí k nebezpečné a objevné výpravě.

Vzácný samizdatový kousek si můžete přijít prostudovat do Kabinetu Bohumila Hrabala v otvírací době Městské knihovny Nymburk. Srdečně zveme.

Renata Malá

Hrabalův rychlík už nejezdí

Od podzimu 2013, po našem dlouhém úsilí, jezdily dva rychlíky z Prahy do Hradce Králové a zpět pod názvem Bohumil Hrabal. Byla to hezká pocta spisovateli, který v srdci zůstal železničářem až do své smrti.

Jenže po pěti letech jakýsi geniální referent na ředitelství Českých drah, zřejmě proto, aby byla opodstatněna jeho tamní zbytečná existence, vymyslel, že lepší bude, když se všechny rychlíky budou jmenovat Hradečan.

„Všechny rychlíky na trase Praha – Hradec Králové – Trutnov ponese od nového jízdního řádu pro rok 2019, který začne platit 9. prosince jednotný název Hradečan. Končí tak variantní pojmenování pro každý jednotlivý vlak zvlášť jako Krakonoš, Metuje, Úpa, Sněžka, Cidlina či Rozkoš. Ve směru na Liberec pojedou rychlíky pod jednotným názvem Ještěd,“ napsali na webu ČD.

Zřejmě za těch pět let ani nezaregistrovali, že jeden z rychlíků se jmenoval Bohumil Hrabal.

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábitel, únor 2019. Registrace: MK ČR E 1088777. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel.: 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek. Všechlapská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel.: 603 415 060, www.kviz.cz, e-mail: vladimirkviz@gmail.com. Tisk: Tiskárna Bofitisk, Potoční 1847, 288 02 Nymburk, tel.: 737 419 930, www.bofitisk.cz. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 200 ks.